

انسان شناسی

اندیشمندان، نظریه و کنش

مجموعه مقالات و گفتگوها

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۹
فصل اول: قرن روشنفکران.....	۱۱
قرن بیستم، قرن روشنفکران.....	۱۱
علوم انسانی و روشنفکران.....	۳۵
ادوارد سعید فلسطینی سرگردان.....	۵۳
ادوارد سعید روشنفکران و قدرت.....	۵۸
اریک ج. هابزباوم: تاریخ بزرگ سرمایه‌داری.....	۶۵
انسان‌شناسی و میراث فروید.....	۷۷
ایوان ایلچ: نقد رادیکال جهان مدرن.....	۸۴
پیر بوردیو: پرسمان دانش و روشنفکری.....	۸۹
پل ریکور: شناخت خود و اخلاق کنش.....	۱۱۰
رویکرد تفسیری در انسان‌شناسی کلیفورد گیرتز.....	۱۲۰
هانری لوفبور: فیلسوف و پژوهشگر.....	۱۴۴
فصل دوم: گفتمان انسان‌شناختی.....	۱۵۵
انسان‌شناسی و گفت و گوی تمدنها.....	۱۵۵
پیش انسان‌شناختی.....	۱۷۵
تحلیل گفتمان در انسان‌شناسی.....	۱۹۵
انسان‌شناسی و پسامدرنیسم.....	۲۱۸
نتیجه‌گیری.....	۲۲۶
«مردم‌شناسی»، میراث استعمار فرانسوی و بریتانیایی در ایران.....	۲۲۸

پیش‌گفتار

تقلیل‌گرایی و سطحی‌نگری و ساختن و پرداختن کلیشه‌های فکری و اندیشه‌های حاضر و آماده‌ای که در قالب‌هایی از پیش تعریف شده، براساس اصول غیرقابل انکار و تجربه شده، مورد اجماع قرار می‌گیرند، دردی را از هیچ‌کس دوا نمی‌کنند، اما برای برخی از کسان سودمند هستند.

دغدغه نگارنده در طول سال‌ها نویسندگی، صرفاً نوشتن برای نوشتن، برای ایجاد الگوهای تقلیل‌یافته‌ای که بر الگوهای پیشین افزوده شوند، نبوده است، بلکه هر کتابی برای او، «حادثه‌ای» بوده، تلاشی برای گرد آوردن اندیشه‌هایی که در تقابل و رودررویی با واقعیت‌های اجتماعی، با «نیاز»هایی حقیقی به اندیشه در جامعه، ساخته شده، شکل گرفته و تبیین یافته‌اند.

از این رو، برخلاف کلیشه‌های مرسوم که از نوشته‌هایی «پراکنده» سخن می‌گویند، زیرا در فضا یا در زمان، تقسیم شده‌اند و ظاهراً این تقسیم مانع از گرد آمدن دوباره آن‌ها در فضا و مکان واحدی، جز با همین عنوان مشروعیت دهنده، می‌شود. به گمان ما آنچه اهمیت دارد، اندیشه در ابعاد چندگانه‌اش و همین «پراکنش» است که می‌تواند واقعیت اندیشیده را در خودانگیزخته‌ترین و زنده‌ترین و نزدیک‌ترین شکلش با واقعیت واقعی بازسازی کند. «نظم» در نهایت، به‌ویژه آنچه «نظم آکادمیک» خوانده می‌شود، بیشتر در پی آن است که نوعی از تقلیل‌گرایی در درک پدیده‌های بیرونی را به یک بعد از این پدیده‌ها، طبعاً با توجیهی علمی، کاهش داده و با قدرتی که مشروعیت خود را از جایی دیگر گرفته، بدان مشروعیت دهد.

آنچه در این کتاب و در برخی دیگر از کتاب‌های نگارنده از آن پرهیز شده، همین بوده است و آنچه بر آن اصرار بوده، آنکه این «پراکندگی»، که تنها یکی از دلایل آن، نبود نهادها، ساختارها و امکانات پایه‌ای و اساسی برای حمل اندیشه و سامان دادن به اندیشه علمی در جامعه‌ای است که ما در آن به کار می‌پردازیم، به‌گونه‌ای جبران شود.

از این رو، در این کتاب تلاش شده است که نوشته‌ها و گفتارها و یادداشت‌ها و گفتگوهای که هر یک درباره یکی از موضوع‌های اجتماعی است، با دیدی واحد یعنی نگاه انسان‌شناسی